

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

28 лютого 2019 року

Вип. 44

Збірник наукових праць

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ВЫСШЕЕ УЧЕБНОЕ ЗАВЕДЕНИЕ
«Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет
имени Григория Сковороды»

Совет молодых ученых университета

Материалы
Международной научно-практической интернет-конференции
**«ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ»**
28 февраля 2019 года
Вып. 44

Сборник научных трудов

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вип. 44. – 646 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалук О.О. – доктор філософських наук, професор

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Дашкевич Є.В. – кандидат біологічних наук, доцент (Білорусь)

Доброскок І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Садиков А.А. – кандидат фізико-математичних наук, доцент (Казахстан)

Склярєнко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Халматова Ш.С. – кандидат медичних наук, доцент (Узбекистан)

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Автори статей

©Рада молодих учених університету

©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Материалы Международной научно-практической интернет-конференции «Тенденции и перспективы развития науки и образования в условиях глобализации»: Сб. науч. трудов. – Переяслав-Хмельницкий, 2019. – Вып. 44. – 646 с.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор исторических наук, профессор, академик НАПН Украины

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Базалук О.А. – доктор философских наук, профессор

Воловик Л.М. – кандидат географических наук, доцент

Дашкевич Е.В. – кандидат биологических наук, доцент (Беларусь)

Доброскок И.И. – доктор педагогических наук, профессор

Кикоть С.Н. – кандидат исторических наук (ответственный секретарь)

Евтушенко Н.М. – кандидат экономических наук, доцент

Руденко О.В. – кандидат психологических наук, доцент

Садыков А.А. – кандидат физико-математических наук, доцент (Казахстан)

Скляренко О.Б. – кандидат филологических наук, доцент

Халматова Ш.С. – кандидат медицинских наук, доцент (Узбекистан)

Сборник материалов конференции вмещает результаты научных исследований научных сотрудников, преподавателей высших учебных заведений, докторантов, аспирантов, студентов по актуальным проблемам гуманитарных, естественных и технических наук.

Ответственность за грамотность, аутентичность цитат, достоверность фактов и ссылок несут авторы публикаций.

©Авторы статей

©Совет молодых ученых университета

©ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий

государственный педагогический

университет имени Григория Сковороды

– зміна ставлення вчителя до завдань освітнього процесу педагогіки оздоровлення, яке передбачає не тільки досягнення здоров'язбережувальних цілей, а й обов'язкове створення здоров'язбережувального середовища [5].

Висновки. На основі аналізу досліджень з'ясовано, що *підготовка майбутнього вчителя початкової школи до створення здоров'язбережувального середовища* – це цілеспрямований процес, що є складовою його професійної підготовки, який здійснюється з метою формування готовності вчителя початкової школи до створення умов, що забезпечують збереження та зміцнення здоров'я школяра та використання здоров'язбережувальних технологій.

Таким чином, учитель початкової школи на сьогодні є ключовою фігурою освіти, а рівень його професійної підготовки до створення здоров'язбережувального середовища є пріоритетною складовою успішності школи, результативності застосування нових засобів навчання, які сприяють покращенню здоров'я учнів і відповідають вимогам часу. Тому подальшого дослідження потребує питання структури готовності майбутнього вчителя до створення здоров'язбережувального середовища початкової школи.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Ващенко О.М. Особливості побудови здоров'язбережувального освітнього середовища початкової школи / О.М. Ващенко // Здоров'я та фізична культура. – 2014. – №4(292). – С. 2-9.
2. Ващенко О.М. Упровадження форм, методів та засобів здоров'язбережувальних освітніх технологій у навчально-виховний процес початкової школи / О.М. Ващенко, А.А. Задорожна // Перлини наукового пошуку: зб. наук. статей / За заг. ред. О.М. Докукіної / упоряд. К.І. Волинець, О.М. Ващенко, Т.В. Кравченко. – Кн. 3. – Хмельницький: ХмЦНП, 2014. – С. 5-11.
3. Денисенко В.В. Формування ціннісних орієнтацій майбутніх учителів початкових класів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / В. В. Денисенко. – Х., 2005. – 19 с.
4. Тверская Н.В. Управление развитием здоровьесберегающей среды учащихся в образовательном процессе школы : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Н.В. Тверская. – М., 2005. – 230 с.
5. Урум Н.С. Підготовка майбутніх учителів до забезпечення здорового способу життя молодших школярів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Н.С. Урум. – К., 2008. – 213 с.

УДК 373.2:510.6

*Катерина Волинець, Наталія Омельченко
(Київ, Україна)*

ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: КОМПОНЕНТИ ТА КРИТЕРІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті проаналізовано особливості логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку. Розроблено критерії логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку та охарактеризовано показники обраних критеріїв.

Ключові слова: елементарні математичні уявлення; категорії логіко-математичного розвитку; логіко-математичний розвиток; логічні операції; словесно-логічне мислення.

In the article the peculiarities of logic-mathematical development of children of the senior preschool age are analyzed. Criteria of logic-mathematical development of children of senior preschool age are developed and indicators of selected criteria are characterized.

Key words: elementary mathematical representations; categories of logical and mathematical development; logical and mathematical development; logical operations; verbal-logical thinking.

Постановка проблеми. В сучасних умовах особливої актуальності набувають зміни у сфері дошкільної освіти. Вона розглядається як спосіб входження, вживання дитини в цілісне буття, у природну, духовно-культурну і пізнавальну сфери. При цьому головним визнається формування цілісної особистості з інноваційним стилем мислення, здатної застосовувати знання, уміння та досвід відповідно до ситуації, самостійно.

Інтенсивний розвиток моральної, вольової, інтелектуальної та емоційної сфер особистості дитини відбувається у старшому дошкільному віці та пов'язаний з появою нових якостей, потреб, знань та досвіду. Зміна психологічної позиції старшого дошкільника, розвиток та удосконалення психічної діяльності і мислення виступають істотним показником загального розвитку дитини та свідчать про готовність до різноманітної розумової діяльності загалом та математичної зокрема.

У Базовому компоненті дошкільної освіти багато уваги приділяється логіко-математичному розвитку дошкільнят, тобто йдеться про якісні зміни, які відбуваються з розвитком уміння здійснювати математичні та логічні операції, а саме: класифікацію, серіацію, вимірювання та обчислювання. При цьому особливе місце належить оволодінню старшими дошкільниками спеціальними знаннями пов'язаними з орієнтуванням у просторі та часі, оперуванням множинами, лічбою та вирішенням найпростіших арифметичних задач тощо, які сприятимуть у майбутньому адаптації дітей до школи. Резерви підвищення готовності дитини до школи, за даними Л. Венгера та Т. Бабаєвої приховані у засвоєнні майбутніми школярами нових способів розв'язування інтелектуальних і практичних задач в різних видах діяльності, оперування моделями.

В той же час, як показали дослідження, в освітній діяльності закладів дошкільної освіти таким важливим засадам як формування у дітей старшого дошкільного віку елементарної математичної компетентності, застосуванню логічних прийомів, які є основою продуктивного та гармонійного мислення, не надавалась відповідна увага. Упродовж останніх років дошкільна педагогіка поповнилась теоретичними знахідками і різними конкретними рекомендаціями щодо логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку, проте ця проблема повільно реалізується в практичній діяльності закладів дошкільної освіти, а тому залишається актуальною та потребує подальшого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних умовах проблема логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку знаходиться у центрі наукових інтересів широкого кола вчених, дослідників різного рівня та педагогів-практиків. У провідних психолого-педагогічних дослідженнях з розвитку математичних умінь у дітей (Н. Баглаєва, О. Брежнева, Л. Вахруцева, Л. Зайцева, З. Михайлова, Т. Степанова, О. Фунтікова, К. Щербакова) увага зосереджується на тому, що для оптимізації загального розвитку дошкільнят треба розвивати як логічні, так і математичні операції.

Педагогічні аспекти проблеми формування логічного мислення висвітлено у дослідженнях Л. Арістової, Д. Вількеєва, М. Данилова, Л. Добраєва, Б. Коротяєва, І. Лернера, Р. Павелківа, В. Паламарчука, П. Підкасистого, Н. Половнікової, О. Савченко, В. Тюріної, І. Федоренка. Характеристика логічних понять подається у наукових працях З. Калмикової, Н. Кондакова, Г. Костюкова, Ж. Піаже, К. Ушинського.

У наукових дослідженнях доведено спроможність дітей старшого дошкільного віку розуміти нескладні за змістом поняття (Л. Виготський, П. Гальперін, Є. Голант, Є. Зейлігер, Є. Кабанова-Меллер, О. Леонтєв, Н. Менчинська, І. Равич-Щербо, С. Рубінштейн, Н. Талізїна, А. Усова), розкрито особливості, засвоєння дошкільниками узагальнень (С. Ніколаєва, Ф. Фрадкін, О. Цеханська), генезу поняття «число», усвідомлення ними числових абстракцій (О. Астряб, В. Давидов, Г. Костюк).

Особливості сприйняття геометричних фігур і форм об'єктів розкрито у працях З. Богуславської, О. Запорожця, Г. Кислока, Є. Корзакової, Л. Пеньєвської, В. Сохіної та

ін. Особливості освоєння величини предметів і формування просторових уявлень досліджували В. Котирло та Т. Мусейбова.

Ефективні методики формування елементарних математичних уявлень у дітей старшого дошкільного віку створені науковцями А. Белошистою, О. Брежневою, Л. Гайдаржийською, Л. Зайцевою та О. Фунтіковою. Оптимальні форми і методи розумового виховання дошкільників розробляли Л. Артемова, А. Богуш, Н. Гавриш, Н. Грама, Л. Зайцева, Е. Карпова, М. Машовець та ін. Серед авторів методичних посібників спрямованих на розвиток логічного мислення дітей дошкільного віку в процесі формування математичних понять Г. Леушина, З. Лебедева, Л. Метліна, З. Михайлова, А. Столяр, К. Щербакова та ін.

Мета статті: охарактеризувати сутність поняття «логіко-математичний розвиток дітей старшого дошкільного віку»; визначити та теоретично обґрунтувати компоненти логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вимоги до оновлення змісту дошкільної освіти окреслюють ряд вимог до сенсорно-пізнавального розвитку дошкільників, частиною якого є логіко-математичний розвиток. Термін «логіка» вживається для визначення закономірностей об'єктивного світу («логіка фактів», «логіка речей» тощо), чіткості, послідовності й закономірності процесу мислення («логіка мислення», «логіка міркувань») Будь-яке міркування, позбавлене логіки, стає неправильним. Логіка – це наука про закони, форми та прийоми мислення, які забезпечують досягнення об'єктивної істини в процесі міркування й пізнання [1, с. 235].

Логіка тісно пов'язана з багатьма науками, але відношення логіки та математики є складнішим, ніж відношення логіки та інших наук. Математика дає загальні знання про кількісні відношення та операції над кількісним виразом прояву тих чи інших ознак. Логічне мислення – необхідний засіб засвоєння матеріалу в будь-якій галузі знань, в тому числі, й в математиці. Процес мислення є предметом вивчення логіки. Мислення є вищим пізнавальним процесом, формою творчого відображення людиною дійсності. Це особливого роду розумова і практична діяльність, що передбачає включення до неї дій і операцій перетворюючого й пізнавального характеру.

За Т. Поніманською протягом перших трьох років життя дитини провідна роль у розумовому розвитку належить сприйманню, та надалі зростає роль пам'яті та уяви. З уявою пов'язані основні процеси пам'яті, мисленнєва діяльність. У переддошкільному віці розумовий розвиток дитини сягає рівня передпонятійних узагальнень - наочно-образного відображення суттєвих ознак і відношень речей, що підводить її до наукових понять [7].

Протягом дошкільного дитинства відбувається поступовий перехід від наочно-дійового (пов'язаного з практичними діями) мислення у ранньому дитинстві до наочно-образного (оперування образами) у дошкільному віці, і, нарешті, з розвитком сенсорики (чуттєвої сфери) відбувається перехід до словесно-логічного мислення, що починає розвиватись у старшому дошкільному віці.

Опановуючи основи кількісних уявлень і понять, пізнаючи зовнішні та внутрішні якості предметів і явищ, їх суттєві зв'язки та відношення, у дошкільників починають формуватись абстрактне мислення, узагальнення та формуються логіко-математичні здібності, що є важливою складовою розумового виховання. Поняття «розвиток логіко-математичних здібностей» складається із взаємопов'язаних і взаємообумовлених уявлень про простір, форму, величину, час, кількість, їх властивості і відносини, які необхідні для формування у дитини «життєвих» і «наукових» понять [6, с. 195].

У сучасній психології мислення розуміють як соціально обумовлений, нерозривно пов'язаний з мовою психічний процес пошуку й відкриття істотно нового, процес опосередкованого й узагальненого відображення дійсності в ході її аналізу та синтезу. Т. Поніманська наводить визначення поняття «мислення», що розуміється як узагальнене відображення дійсності в процесі її аналізу і синтезу, пов'язаний із мовленням психічний процес пошуків і відкриттів нового [7].

У літературних джерелах із психології, педагогіки, методики навчання математики

можна знайти різні підходи до трактування змісту поняття «логічне мислення». Логічне мислення пов'язане зі здатністю людини діяти у «внутрішньому плані», не лише безпосередньо, а й опосередковано, шляхом вивчення моделей. К. Крутій розуміє логічне мислення як вільне володіння певним комплексом елементарних логічних понять і дій, що становлять азбуку логічного мислення і необхідний базис для його розвитку [4].

Дошкільний вік є важливим для становлення логічних структур мислення у дітей. На думку І. Любченко, розвиток логічного мислення, як і будь-який процес становлення особистості, – це внутрішньо необхідний рух живої системи від нижчих до вищих рівнів її функціонування, це якісні зміни в цілому, перехід від нижчих структур пізнання до вищих. Учена зауважує, що логічне мислення дитини старшого дошкільного віку передбачає наявність таких складників: уміння орієнтуватися на суттєві ознаки об'єктів і явищ, уміння підкорятися законам логіки, організувати свої дії відповідно до цих законів, уміння робити логічні операції, свідомо їх аргументувати, уміння будувати гіпотези і робити наслідки із даних посилань [5, с. 17-18].

Логічні прийоми й операції є основними компонентами словесно-логічного мислення, що починає інтенсивно розвиватися саме в старшому дошкільному віці, величезну у цьому відіграє мова. Накопичення словника, освоєння простих, а потім і достатньо складних граматичних структур, вміння слухати інших, розуміти і самому будувати потрібне речення – необхідні умови для розвитку форм мислення. Включаючись в практичну діяльність дитини, мова, спочатку ледве чутна, як би із середини перебудовує процес його мислення, перетворюючи практичну дію в складну за структурою розумову дію.

Отже, логічне мислення розвивається одночасно у взаємодії та на основі формування таких якостей як уміння виділяти суть питання (висловлення), відмежовуватися від неістотних деталей (абстрагуватися); переходити від конкретної ситуації до схематичної, не опускаючи нічого істотного, створювати більш просту модель; виділяти із загального твердження часткове; доходити логічних висновків з посилань і застосовувати ці висновки; оцінювати ефективність способів різних обчислень, перетворень тощо [5, с. 18].

Т.Поніманська зазначає, що у процесі засвоєння дитиною знань, розвитку її інтелекту, мислення відбувається формування культури розумової праці, що становить сенс розумового виховання. Розумове виховання науковець визначає як систематичний, цілеспрямований вплив дорослих на розумовий розвиток дитини з метою формування системи знань про навколишній світ, розвитку пізнавальної діяльності, здатності до самостійного пізнання.

Розумовий розвиток старших дошкільників проявляється не тільки в інтелектуальній сфері, але й у пізнавальних інтересах, відношенні дитини до навчання [5, с. 123]. Дослідження особливостей словесно-логічного мислення та розумового розвитку дітей старшого дошкільного віку дозволяє виділити головні логічні операції, які дають змогу досліджувати будь-яке явище чи предмет: аналіз, синтез, порівняння, класифікація, доведення, причинно-наслідковий зв'язок, узагальнення, серіація, абстрагування та визначити основні завдання розвитку логічного мислення дитини:

- навчити формулювати мету;
- виділяти головне, не фіксуючи уваги на несуттєвому та другорядному;
- аналізувати, синтезувати, порівнювати;
- класифікувати предмети і явища за певними ознаками;
- узагальнювати, розділяти ціле на частини;
- конструювати моделі за схемами, аргументувати свої судження;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, висувати припущення та гіпотези [6].

Уміння використовувати логічні прийоми та операції, обирати їх, перетворювати заданий матеріал при переносі прийомів дій на навчальну та позанавчальну діяльність є показником розумового розвитку старших дошкільників, що також проявляється в інтелектуальній сфері та у пізнавальній діяльності. Так, досліджуючи особливості формування елементарних математичних уявлень Н. Гарнавська пропонує, поряд з навчанням дітей рахунку, розвитком уявлень про кількість і число в межах першого десятка,

приділити увагу операціям з наочно представленими множинами, проведенню вимірювань за допомогою умовних мірок, визначенню обсягу сипучих і рідких речовин, розвитку окоміру дітей, їх уявлень про геометричні фігури, про час і простір, розумінню просторових відношень. Такий комплекс завдань є програмою математичного розвитку, забезпечує більш глибоке розуміння дошкільниками кількісних та інших відношень, закладає основи подальшого вдосконалення математичного мислення й мовлення. Все це сприяє розумовому розвитку дітей, формуванню в них математичних компетентностей. Такі компетентності не можливо сформувати шляхом накопичення теоретичних знань. Ознайомлення дитини з елементарною математикою має відбуватися в процесі діяльності. Тобто, вимірювати, лічити, обчислювати потрібно не заради вирішення теоретичного завдання, а, безпосередньо, в практичній діяльності та для отримання практичного результату [8, с. 121].

С. Татарінова, зазначає, що однією із умов свідомого засвоєння дітьми старшого дошкільного віку логіко-математичних понять є «відображення у змісті навчання логічних дій підведення під математичне поняття як предмета цілеспрямованої навчальної діяльності дитини» [9].

Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку пов'язане з такими поняттями як «математичний розвиток» та «логіко-математичний розвиток». Поняття «логіко-математичний розвиток» є досить складним, комплексним і багатоаспектним. Воно складається з взаємопов'язаних і взаємозалежних логічного та математичного компонентів

О. Брежнева розглядає процес математичного розвитку як спеціально організовану і скеровану систему, цілеспрямовану на формування у дитини пізнавального досвіду (математичних знань, умінь, навичок, інтелектуальних якостей, духовно-моральних норм) відповідно до психофізіологічних можливостей та пізнавальних потреб особистості на всіх етапах її становлення. Передбачуваним результатом застосування системи математичного розвитку, на думку дослідниці, має бути нова якість особистості дитини, а саме – математична розвиненість [3, с. 7].

В працях українських науковців дефініція «математичний розвиток» конкретизується через термінологічне словосполучення «логіко-математичний розвиток». Виникнення цієї дефініції в термінологічній площині пов'язують з науковими розвідками Н. Баглаєвої. Логіко-математичний розвиток дослідниця обґрунтовує як «якісні зміни в пізнавальній діяльності дитини, що відбуваються внаслідок розвитку математичних умінь та пов'язаних з ними логічних операцій». Дослідниця об'єднує два поняття в єдиний понятійний комплекс (логіко-математичний розвиток і логіко-математична компетентність) [2, с. 14].

Базовий компонент дошкільної освіти розглядає логіко-математичний розвиток як складову освітньої лінії «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі». Результатом освітньої роботи є сформованість у дитини старшого дошкільного віку сенсорно-пізнавальної та математичної компетентностей.

Логіко-математичний розвиток – відіграє велике значення у формуванні «картини світу» дитини. Тому, одним з найбільш важливих завдань вихователів, вчителів і батьків – розвинути у дитини інтерес до математики та бажання виконувати різні завдання ще в дошкільному віці.

Поділяючи думку дослідниці І. Підліпняк ми розглядаємо логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку як якісні, так і кількісні зміни в пізнавальній діяльності дитини, які відбуваються в результаті формування елементарних математичних уявлень та тісно пов'язаних з ними логічних операцій. Передбачуваним результатом зазначених змін є сформованість логіко-математичної компетентності, яка містить такі компоненти мотивація, самостійність та діяльність [6].

Спираючись на теоретичне підґрунтя особливостей логіко-математичного розвитку старших дошкільників ми виділити такі основні компоненти логіко-математичної компетентності як багаторівневе утворення, яке містить такі критерії: мотивація, самостійність та діяльність, – та відповідні їх показники.

Зміст першого критерію «Мотивація» передбачає активне залучення дитини до процесу самостійного пошуку нових знань, уміння дитини відтворювати свої розумові дії щодо підведення предметів під математичне поняття, розуміння дитиною необхідності, важливості та доцільності навчання математики, уміння знаходити зв'язок нового матеріалу з раніше вивченим.

Другий критерій «Самостійність» – свідчить про уміння вирішувати пізнавальне завдання без допомоги дорослого з опорою на вербальну інструкцію або наочну схему, здатність будувати власне міркування щодо підведення дій з предметами або їх наочними образами під відповідне математичне поняття, уміння добирати аргументи і доводити правильність свого рішення щодо використання певного математичного поняття дій з предметами.

Третій критерій «Діяльність» характеризує вироблення в дітей передумов навчальної діяльності та сформованість ставлення дитини до математичної діяльності, уміння правильно добирати і використовувати операції аналізу, синтезу, узагальнення задля підведення предметів під логіко-математичне поняття, уміння визначати суттєві ознаки предметів при підведенні їх під відповідне поняття, уміння дитини контролювати й оцінювати свої дії, переносити знання та вміння в інші види діяльності.

Висновки. Проблема логіко-математичного розвитку дітей старшого дошкільного віку в системі дошкільної освіти базується на науково-теоретичних розробках педагогів та психологів, в яких доведено можливість і механізми розвитку логічного мислення та формування математичних уявлень у дошкільнят. На нашу думку логіка та математика для дитини це не просто система знань, а потужний інструмент пізнання навколишнього світу, стимулюючий самостійну розробку дитиною засобів логічного відображення об'єктів і осягнення відносин між ними, що зрештою в сукупності забезпечує пізнавальний розвиток особистості

Перспективи подальших досліджень полягають розробці експериментальної методики щодо логіко-математичного розвитку дошкільників.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Аносов І.П. Начала педагогічної генетики : Посіб. для студ. пед. вузів / І. П. Аносов, Р. Л. Кулинич. – К. : Акцент, 2005. – 349 с.
2. Баглаєва Н. Логіко-математичний розвиток дошкільників: шляхи оптимізації / Н. Баглаєва // Палітра педагога. – 2002. – № 2. – С. 12–14.
3. Брежнева О. Г. Концептуальні засади математичного розвитку дітей дошкільного віку: логіка реалізації технології "інтегрованих дидактичних модулів" / О. Г. Брежнева // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2017. – № 2. – С. 5-10.
4. Крутій К. Л. Навчання української мови дітей дошкільного віку: теорія і практика / К.Л. Крутій; Міністерство освіти і науки України, Управління освіти Запорізької державної адміністрації, Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. Кафедра дошкільної та початкової освіти. – Запоріжжя : ЛПКС, 2000. – 156 с.
5. Любченко І. І. Інноваційна діяльність із впровадження логіко-математичного розвитку в дошкільному навчальному закладі / І. І. Любченко // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія : Педагогіка та психологія. – 2015. – Вип. 1. – С. 17-20. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmdupp_2015_1_5
6. Підліпняк І. Логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку: особливості освітньо-виховного процесу / Підліпняк І. // Науковий вісник. – 2017. – Вип.2 (41). – С. 194-196.
7. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: Навч. посіб для студ. ВНЗ / Т.І. Поніманська. – К.: Академвидав, 2006.- 456 с.
8. Тарнавська Н. П. Застосування діяльнісного підходу в процесі формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку // Сучасні технології формування логіко-математичної компетентності в дітей дошкільного та молодшого

шкільного віку збірник науково-методичних праць / за заг. ред. Н. П. Тарнавської, Н. Ю. Рудницької, Ю. М. Мурашевич. – Житомир: ФОП «Левковець», 2015. – 430 с. – С. 121-124.

9. Татарінова С. О. Формування логіко-математичних понять у старших дошкільників у процесі пізнавальної діяльності: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук 13.00.08 – дошкільна педагогіка / С. О. Татарінова. – Одеса, 2008. – 21 с.

УДК 373.2:574

Катерина Волинець, Інна Соколова
(Київ, Україна)

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті розкрито актуальність екологічного виховання дошкільників, охарактеризовано сутність дефініцій «екологічне виховання», «здоров'язбереження» та «здоров'язбережувальні технології».

Ключові слова: діти дошкільного віку; екологічне виховання; здоров'я; здоров'язбереження; здоров'язбережувальні технології.

The article reveals the relevance of ecological upbringing of preschool children, describes the essence of the definitions of "environmental education", "healthcare" and "health saving technologies".

Key words: children of preschool age; ecological education; health; healthcare; Health saving technologies.

Постановка проблеми. Збереження здоров'я та формування навичок здорового способу життя у дітей дошкільного віку є актуальною проблемою сьогодення. Стан здоров'я людства напругу залежить від загальної екологічної ситуації у світі. Саме тому, сучасний стан глобальної екологічної кризи, зумовлює необхідність виховання екологічної культури та природодоцільної поведінки людства.

Науковці, які звертаються до визначення особливостей екологічного освіти, наголошують на тому, що воно має спрямовуватися на виховання сучасної та відповідальної людини, здатної творчо оволодівати знаннями, розвивати інтелектуальну культуру, мобільно реагувати на зміни навколишнього середовища, прогнозувати результати діяльності, робити відповідні узагальнення та висновки [10].

Ефективність екологічного виховання дітей дошкільного віку буде залежати не тільки від сформованості екологічних знань, екологічного мислення, свідомості, культури щодо збереження та захисту природного середовища, але й від дбайливого ставлення дітей до власного здоров'я, адже у людини немає більшої цінності, ніж здоров'я. Здоров'я – це те, без чого людина не може бути щасливою.

Серед форм і методів екологічного виховання, формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя пріоритетна роль належить здоров'язбережувальним технологіям. Тому у роботі з дітьми доцільно поєднувати завдання екологічного виховання із використанням здоров'язбережувальних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для сучасних досліджень проблем екологічного виховання характерний гуманістичний підхід, згідно якого екологічні проблеми розглядаються як такі, що стосуються внутрішнього світу особистості. Теоретичні засади дослідження екологічного виховання дошкільників у вітчизняній науці